

Statenmededeling

Onderwerp

Investing in vastgoed Van Gogh Brabant (en reservering tbv uitwerking beleidsuitgangspunt tav inzet iconen)

Datum

21 augustus 2018

Documentnummer

GS: 4375948

PS: 4406256

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

Ons voornemen om via de begroting 2019 middelen te reserveren voor de verwerving en verbouwing van vastgoed dat direct gerelateerd is aan de erfenis van Vincent van Gogh in Brabant. Dit ter bevordering van de vrije tijdseconomie en het culturele imago van Brabant in nationaal en internationaal perspectief, alsook voor de cultuurhistorische bescherming van het Van Gogh-erfgoed. In het kader van de komende begroting stellen wij voor het niet-revolverend deel van de investering (subsidie à fonds perdu) en het voorcalculatorisch risico van de leningen door het Ontwikkelbedrijf ten laste te laten komen van de algemene middelen (Van Gogh Brabant als MIPP-sleutelproject). Bovendien willen we voor de jaren 2020 t/m 2023 jaarlijks €500.000,- ter beschikking stellen voor de uitwerking van het beleidsuitgangspunt m.b.t. het inzetten van iconen (waaronder Van Gogh) zoals verwoord in het beleidskader & uitvoeringsagenda vrijetijdseconomie 2013-2020 en dit aldus meenemen in de meerjarenraming die dit najaar aan u zal worden voorgelegd, waarbij een deel van dit bedrag bestemd wordt voor Van Gogh Brabant onder meer om de (organisatie achter de) vastgoedinvesteringen tot een succes te maken.

Aanleiding

In 2015 (herdenking van het 125ste sterfjaar van Vincent van Gogh) is gebleken welke enorme potentie er schuilt in het erfgoed van Van Gogh in Brabant, de bezoekersaantallen namen enorm toe. Maar Van Gogh wordt nogal altijd maar beperkt met Brabant verbonden. Er ligt daarom een grote kans om Van Gogh's naamsbekendheid om te zetten voor een nadere ontwikkeling van de regio, onder andere economisch en cultureel. De Stichting Van Gogh Brabant heeft de provincie vorig jaar verzocht om het provinciaal Ontwikkelbedrijf in te zetten voor begeleiding en mogelijke participatie bij de verwerving en uitbreiding van Brabantse Van Gogh-voorzieningen.

Bevoegdheid

Vanwege de budgetbevoegdheid van PS, hoort de primaire investeringsbeslissing waarbij begrotingsmiddelen worden vrijgemaakt maar nog niet definitief bestemd, door Provinciale Staten genomen te worden. Het gaat om een totaalbedrag van €4 miljoen ten laste van de algemene middelen in het kader van de MIPP-projecten waarvoor PS beslissingsbevoegd zijn. Daarnaast schrijft het beheersstatuut van het Ontwikkelbedrijf voor dat wanneer er sprake is van investeringen door het Ontwikkelbedrijf die als politiek gevoelig worden aangemerkt, PS de investeringsbeslissing nemen. Wij menen dat hier nu sprake van is gezien het feit dat dit een redelijk uniek project is, waarvoor niet eerder beleidsbeslissingen genomen zijn, terwijl er bovendien sprake is van een relatief fors investeringsbedrag met een relatief hoog risico (ook al blijft het genoemde bedrag van 4 miljoen onder de 5 miljoen die het beheersstatuut als grens stelt voor het sowieso laten beslissen door PS). Besluitvorming over dit dossier vindt plaats in het kader van uw begrotingsbehandeling dit najaar. De nadere uitwerkingsbeslissingen (subsidies en leningen) op basis van een positieve primaire investeringsbeslissing door Provinciale Staten zijn een bevoegdheid van Gedeputeerde Staten.

Datum

21 augustus 2018

Documentnummer

GS: 4375948

PS: 4406256

Kernboodschap

1. *Financiële participatie in dit initiatief van Van Gogh Brabant betekent een grote impuls in de verdere naamsbekendheid van Brabant als Van Gogh-provincie, de provincie waar Vincent van Gogh geboren en getogen is en waar zijn kunstenaarschap ontloken is ('Becoming Vincent').*

Onderbouwing:

1.
 - 1.1. Er zijn al diverse initiatieven geweest en in uitvoering om Brabant op de kaart te zetten als Van Gogh-provincie: het eerdergenoemde Van Gogh-jaar 2015, de vorig jaar vastgestelde lijst Van Gogh-monumenten en bijbehorende erfgoedgedragscode en van Gogh-convenant, de oprichting en verdere invulling van Van Gogh National Park. In dit dossier gaat het om de bescherming, duurzame verankering en toegankelijkheid voor publiek onder één paraplu van vastgoed dat direct in relatie staat tot Vincent van Gogh. Het gaat in eerste instantie om verwerving en uitbreiding van het Vincentre in Nuenen (het aan Van Gogh gewijde museum, het voormalige gemeentehuis uit de tijd van Vincent met zicht op zijn naastgelegen oude woonhuis en buurhuis en allerlei andere van Gogh-monumenten in de naaste omgeving). Later komen mogelijk verwerving en uitbreiding van het van Gogh-huis in Zundert en verwerving van de Van Gogh-kerk in Etten-Leur en verbouwing ervan (realisatie van een verbindingsgang tussen kerk en kosterswoning) aan de orde. Aankoop en uitbreiding passen meer bij de sinds het van Gogh-jaar gegroeide bezoekersaantallen (64% meer in 2015) en maken verdere groei ervan mogelijk.
 - 1.2. De grote kracht van dit initiatief ligt in de bundeling van de diverse locaties in Brabant met een grote erfgoedbetekenis in relatie tot Vincent van

Gogh. Het initiatief vindt plaats onder de vlag van 'Van Gogh Brabant' (als merk- en organisatienaam), de 'Stichting Van Gogh Heritage Foundation'¹, waarin Het Noordbrabants Museum en diverse lokale Van Gogh-stichtingen vertegenwoordigd zijn. Deze bundeling levert verdere professionalisering op, de mogelijkheid om grotere tentoonstellingen te organiseren, gezamenlijk aan marketing en fondsenwerving te doen etc. En dat in de provincie die op allerlei plekken heeft bijgedragen aan de wording van Vincent als kunstenaar: 'Becoming Vincent' (en dat geldt breder in Nederland) naast 'Being Vincent' in Frankrijk waar hij uiteindelijk uitgroeide tot een van de wereldwijd meest bekende kunstenaars (op de tweede plaats na Picasso in een lange lijst kunstenaars, stand 19 maart 2018, volgens www.artcyclopedia.com/mostpopular, met Rembrandt op de zevende plek en Vermeer op de vijftiengste). De bredere context van de inzet van Van Gogh Brabant met zowel een realistisch scenario in relatie tot dit dossier als een wensbeeld voor de verdere toekomst, vindt u in bijlage 1.

1.3. De onderbouwingen onder 1.1 en 1.2 impliceren beide dat Brabant zijn imago als cultuurprovincie via dit initiatief flink kan opkrikken.

2. *Financiële participatie in dit initiatief van Van Gogh Brabant betekent een grote impuls in de vrije tijdseconomie van Brabant (afgezien van andere economische aspecten als Brabantbranding en de aantrekkelijkheid van Brabant voor kenniswerkers).*

Onderbouwing:

De hogere bezoekersaantallen brengen meer inkomsten met zich mee. Dan gaat het rechtstreeks om de extra bestedingen via komst naar de musea, maar ook afgeleide inkomsten door bestedingen van cultuurtoeristen in horeca e.d. Volgens de door het NBTC (Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen) geeft een Nederlandse cultuurtoerist zo'n 50 euro per dag uit in de regio waar hij of zij de cultuur bezoekt. Voor een buitenlandse toerist ligt dit bedrag op 125 euro per dag (Onderzoek inkomend toerisme, 2015). Dit zou betekenen dat in de afgelopen 'normale' jaren door de van Gogh-toeristen zo'n €7,5 miljoen per jaar in Brabant is besteed, terwijl dit bedrag in Van Gogh-jaar 2015 ruim €12 miljoen was (enkel uitgaand van de betalende museumbezoekers, de bezoekers van overige van Gogh-activiteiten niet meegerekend). De ambitie van Van Gogh Brabant is om de bezoekersaantallen op te krikken van ruim 100.000 in de huidige 'normale' jaren tot zo'n 500.000 vanaf 2025²,

¹ De Engelse naam wordt voor de Stichting gehanteerd om makkelijker internationale partners te verwerven. Daarnaast is het voor het werven van rijksfondsen tbv de versterking van het Van Gogh erfgoed beter om de sterk op Brabant gerichte naam niet te hanteren. De Stichting focust wel vooral op Brabant, maar voor het vergroten van de kansen om internationale en nationale -vgl de nationale financiële ondersteuning voor de 'Dutch Design Foundation'- financiers aan de Stichting te verbinden, is de Engelse naam dus handiger. Ook het *Van Gogh National Park* hanteert vanwege die internationale allure een Engelse titel.

² In enkele bijlagen bij deze statenmededeling wordt over 2024 gesproken als jaar voor realisatie van de ambitie om 500.000 Van Gogh-bezoekers in Brabant te krijgen. Die ambitie is door de enigszins vertraagde projectstart bijgesteld.

Datum

21 augustus 2018

Documentnummer

GS: 4375948

PS: 4406256

met een verhouding van 35% nationaal tegen 65% internationaal (omgekeerd aan de huidige verhouding). Dit laatste vanuit de verwachting dat Brabant een stevige internationale Van Gogh-naam gaat krijgen (in lijn met het onder argument 1.1 gestelde). De genoemde ambitie is gebaseerd op een door VisitBrabant/Blueyard uitgevoerde verkenning (*"Vincent van Gogh Brabander. Kansen voor het Van Gogh-erfgoed, kansen voor Brabant"*, juli 2016). Op meta-niveau zal monitoring van deze kpi's via VisitBrabant jaarlijks plaatsvinden en op lokatieniveau zal aan Van Gogh Brabant de monitorplicht worden gevraagd, e.e.a. na verwerving en realisatie van het vastgoed.

Datum

21 augustus 2018

Documentnummer

GS: 4375948

PS: 4406256

3. *Dit Van Gogh-initiatief probeert ook de educatie aangaande Van Gogh op een hoger peil te brengen en een beroep te doen op lokaal draagvlak.*

Onderbouwing:

Bij het verhaal achter Van Gogh wordt heel uitdrukkelijk ook een jonger publiek betrokken, vooral de inwoners van de regio van het desbetreffende Van Gogh-monument. Van Gogh Brabant gaat hiervoor samenwerken met organisaties als Erfgoed Brabant en Kunstbalie. Bovendien worden in het algemeen lokale vrijwilligers ingezet als ambassadeurs van het van Gogh-erfgoed. Zie meer in het algemeen bijlage 3, pagina's 9 en 10, voor de uitgangspunten die door van Gogh Brabant gehanteerd worden.

4. *De hoogte van het geraamde investeringsbedrag à €9.55 miljoen is gebaseerd op de kostenraming van afzonderlijke projecten.*

Onderbouwing:

Zie bijlage 4, derde pagina van achteren voor de geraamde bedragen per project. Ze tellen gezamenlijk op tot een totaalbedrag van €11.750.000,-. De provincie zal pas in afzonderlijke projecten via leningen investeren zodra aan het investeringsprotocol (zie bijlage 2) voldaan is. Dat houdt onder meer in dat maximaal 60% van de investeringskosten via een provinciale lening wordt verstrekt, zie verder onder 3.1.

5. *De subsidie à fonds perdu van €2,5 mln. komt neer op €1,- per Brabander.*

Onderbouwing:

Dit project over een bijzondere Brabander die zijn leven lang Brabant is blijven koesteren, zet Brabant als weinig andere projecten op de kaart, zeker op de cultuurkaart. Maar versterkt tevens de 'natuurkaart' zoals die is ingezet met het *Van Gogh National Park* ten behoeve van onder meer het behoud van landschappen die Vincent geïnspireerd hebben en die hij als motief in zijn werk heeft benut (zoals omgekeerd *Van Gogh National Park* dit initiatief van Van Gogh Brabant versterkt). Brabant wordt wereldwijd 'a place to be' als het om Van Gogh gaat. Vincent is 'van ons': wij kunnen ons relatief makkelijk met hem identificeren. Vincent is mede-drager van de Brabantse identiteit. We mogen trots zijn dat Vincent en zijn kunstenaarsschap stevige Brabantse wortels heeft. Die

trots blijkt al uit de ondernomen initiatieven aangaande de Van Gogh-monumenten en het Van Gogh National Park. Het heeft symbolische betekenis dat iedere Brabander zo een euro bijdraagt aan diens verbinding met die wereldwijd populaire kunstenaar. Zoals indertijd bij de bouw van het provinciehuis iedere Brabander voor een dubbeltje bijdroeg aan de 'dikke deur'.

Datum

21 augustus 2018

Documentnummer

GS: 4375948

PS: 4406256

- ó. *De eis van €1 miljoen inzet van andere dan provinciale middelen als voorwaarde voor ter beschikking stelling van de provinciale subsidie van €2,5 miljoen stimuleert Van Gogh Brabant extra om op zoek te gaan naar alternatieve financieringsbronnen.*

Onderbouwing:

We hebben aan Van Gogh Brabant (VGB) het voornemen geuit om de €2,5 mln. pas ter beschikking te stellen als zij zelf ook €1 mln. op tafel leggen. VGB wil gelden verwerven via de uitgifte van certificaten (het idee hiervoor is ontleend aan de werkwijze bij het Amsterdamse Concertgebouworkest). Er worden maximaal 25.000 certificaten A op de markt gezet en maximaal 25.000 certificaten B. Certificaten A betreffen een schenking (aan een ANBI, dus aftrekbaar voor de belasting), certificaten B betreffen een achtergestelde lening. De certificaten leveren geen dividend, enkel cultureel rendement. Ieder certificaat wordt verstrekt tegen een bedrag van €1000,-, maar vertegenwoordigt een nominale waarde van slechts €1,-. Van Gogh Brabant levert een startkapitaal van €50.000,- aan de STAK, die een administratiekantoor voor de certificaten is. Volgens deze werkwijze kan er een maximumkapitaal van €50 miljoen via certificaten opgehaald worden, deels als schenking, deels als achtergestelde lening. De provinciale bijdrage van €2,5 miljoen behelst dus de aanschaf van 2500 certificaten. We willen hiermee als provincie het goede voorbeeld geven, temeer omdat we het doen in de vorm van certificaten A: als schenking dus. Inzet van Van Gogh Brabant is om de particuliere markt op te gaan en die hiervoor te interesseren. Het kan gaan om bedrijven en geïnteresseerde burgers die hun naam aan dit initiatief willen verbinden. We zijn er bij onze berekeningen van de businesscase van uitgegaan dat zo via de markt minimaal 1 miljoen wordt opgehaald. De potentie is veel groter, maar die 1 miljoen willen we nu wel als voorwaarde stellen voor het ter beschikking stellen van onze €2,5 miljoen. Voor wat, hoort wat. Met dien verstande dat van de zijde van de provincie aan de stichting €1,25 miljoen ter beschikking wordt gesteld zodra door de stichting €0,5 miljoen aan certificaten is opgehaald. De tweede en laatste tranche van de provinciale subsidie komt ter beschikking zodra de Stichting de tweede €0,5 miljoen heeft opgehaald. Intussen heeft een aantal bedrijven aan VGB toegezegd certificaten te zullen afnemen (Simac, Dela, Nieuw Sparrendaal, Dreamport Leisure Consultants) onder voorbehoud van het ter beschikking stellen door de provincie van middelen via dit dossier (en straks de besluitvorming bij de begrotingsbehandeling).

In bijlage 6 vindt u nadere uitleg van de systematiek met certificaten, onder andere aan de hand van organogrammen. Essentie ervan is (vereenvoudigd weergegeven) dat Van Gogh Brabant via certificaten geld ophaalt om vervolgens leningen te verstrekken aan een Vastgoed NV. Het voornemen is dat de Van Gogh Vastgoed NV diverse locaties gaat aankopen en de afzonderlijke vastgoedobjecten vervolgens verhuurt aan de lokale (bestaande) stichtingen. In eerste instantie wordt hierbij gedacht aan de locaties te Nuenen, Zundert en Etten-Leur.

Datum

21 augustus 2018

Documentnummer

GS: 4375948

PS: 4406256

7. Individuele Van Gogh-vastgoedprojecten komen pas voor een provinciale lening in aanmerking bij een degelijke businesscase en onder strikte voorwaarden die Van Gogh Brabant stimuleren de totale provinciale financiering (subsidie en leningen) tot een succes te maken.

Onderbouwing:

De (door de lokale organisatie op te stellen) businesscase moet duidelijk maken dat de met de investering en exploitatie gemoeide kosten en opbrengsten op termijn een positief saldo vertonen. Er dient dus sprake te zijn van een op termijn winstgevend project, vooraf te beoordelen door Van Gogh Brabant en de provincie. De belangrijkste financieringsvoorwaarden zijn:

- Maximaal 60% van de investeringskosten wordt via de lening verstrekt, minimaal 40% via het eigen vermogen van de vastgoed-NV (dat zelf gevoed wordt door certificaten). Dit maximum zet druk op de stichting om zelf op de private markt certificaten weg te zetten en zo extra eigen vermogen te genereren.
- Maximaal 70% van de provinciale lening is aflossingsvrij tot een maximum van 25 jaar, waarover een rentepercentage van 2% verschuldigd is. Minimaal 30% wordt annuïtair afgelost in maximaal 25 jaar tegen een rentepercentage van 1,5%.
- De provincie krijgt een eerste recht van hypotheek op het (met behulp van de provinciale lening aangekochte) vastgoedobject.
- Het totale (voorcalculatorisch) risico van de door de provincie ten behoeve van Van Gogh-vastgoedprojecten versterkte leningen wordt gemaximeerd op € 1,5 miljoen.

Het laatste punt vergt speciale toelichting. Het is evident dat aan dergelijke provinciale leningen financiële risico's verbonden zijn. Het gaat hier vaak om projecten van bijzondere aard waarbij investeringskosten hoger kunnen uitvallen dan de marktwaarde. We zijn bij de berekeningen uitgegaan van het risico per project opgevat als verschil tussen het de door de provincie ten behoeve van het project verstrekte lening enerzijds en 70% van de getaxeerde marktwaarde van het object anderzijds. Dat is een gebruikelijke norm ontleend aan ervaringsgegevens dat bij gedwongen verkoop (in geval niet aan de hypotheekverplichtingen voldaan wordt), het object minder dan de getaxeerde marktwaarde pleegt op te brengen.

Het maximumbedrag van €1,5 miljoen is gebaseerd op tijdens de verkenning aangaande deze Van Gogh-vastgoedprojecten ter beschikking gekomen gegevens die aanleiding geven te veronderstellen dat meerdere vastgoedprojecten aldus onder voorwaarden gefinancierd kunnen worden (zie schema in bijlage 2, pagina 2 onder punt 6). Maar die gegevens moeten steeds gevalideerd worden aan de hand van de concrete projectgegevens die ten behoeve van concrete projectleningen moeten worden aangeleverd. Zo bestaat de kans dat ook met de aankoop en verbouwing van het Vincentre in Nuenen al een deel van het gereserveerde risicobedrag benut wordt. Dit systeem van een maximum risico-bedrag stimuleert Van Gogh Brabant om eventueel versneld via in de markt opgehaald geldleningen af te lossen (dit mag volgens onze nadere financieringsvoorwaarden boetevrij) om zo het betreffende projectrisico in te perken en aldus projectinvesteringen in andere objecten mogelijk te maken. Hoe dan ook wordt via dit investeringsprotocol aankoop en verbouwing van het Vincentre in Nuenen mogelijk gemaakt, mits Van Gogh Brabant zelf tijdig (zoals bij punt 6 aangegeven) in de markt via certificaten minstens €0,5 miljoen heeft opgehaald.

Datum

21 augustus 2018

Documentnummer

GS: 4375948

PS: 4406256

8. In het kader van de Perspectiefnota 2018 heeft u besloten Gedeputeerde Staten op te dragen voor dit project Van Gogh Brabant een verkenning uit te voeren in het kader van de MIPP-projecten. Dit dossier is een uitvloeisel van die opdracht.

Onderbouwing:

In de Perspectiefnota is dit project met de hier genoemde bedragen à €2,5 miljoen subsidie en €1,5 miljoen risicodekking als verkenning opgenomen (Perspectiefnota 2018, bijlage C MIPP Sleutelprojecten, pag. 42). Bij de doorrekening van de businesscase zijn we van deze bedragen uitgegaan. Er is niet elders in de provinciale begroting ruimte gevonden om deze bedragen te dekken, vandaar het beroep op de algemene middelen (à €4 miljoen, waartegenover een lening van het Ontwikkelbedrijf van ruim €7 miljoen staat) en de voordracht van dit project als MIPP-sleutelproject. Volgens het in februari jongstleden door u geaccordeerde beheersstatuut van het provinciaal ontwikkelbedrijf, en in lijn met de discussie zoals die met uw staten gevoerd is, zal er alleen in uitzonderingsgevallen sprake van zijn dat een voorcalculatorisch risico niet ten laste van de betrokken beleidsvelden wordt gebracht. Van zo'n uitzondering willen we hier dan ook niet gebruik maken, zeker niet nu de mogelijkheid er is om via MIPP een risicodekking te leveren (daargelaten dat ook voor de subsidie zelf financiële dekking geleverd moet worden).

Overigens wijzen wij u erop dat hiermee sprake is van een verdere ontwikkeling van de MIPP-systematiek. We hebben bij de perspectiefnota 2018 de volgende passage opgenomen: "Het MIPP is een relatief nieuw instrument, een instrument in ontwikkeling. Bij de totstandkoming van een nieuw MIPP evalueren wij het proces van de totstandkoming daarvan en betrekken wij de ervaringen en leerpunten bij de voorbereiding van een volgend MIPP" (Perspectiefnota 2018,

bijlage C, pag. 8). Hier is nu sprake van een dergelijke ontwikkeling. Met de doorontwikkeling van het Ontwikkelbedrijf, vastgelegd in het Beheersstatuut ontwikkelbedrijf provincie Noord-Brabant, versie 2.0, vastgesteld door PS in het voorjaar 2018, willen we flexibel kunnen inspelen op maatschappelijke initiatieven en is het ontwikkelbedrijf (zoals ook al voorheen) een beleidsinstrument om beleidsdoelen van beleidsprogramma's te realiseren. Uitgaande van die ontwikkeling is een bijdrage uit het investeringskrediet ontwikkelbedrijf aan te merken als een bijdrage uit bestaande provinciale middelen. Daarmee voldoet het voorstel op dit punt aan de MIPP-voorwaarde van minimaal 50% bijdrage uit bestaande middelen (een lening van ruim €7 mln. als beleidsgeld naast €4 mln. MIPP-gelden). Ook de risicoafdekking (à 1,5 mln. als deel van die €4 mln.) past in dit kader.

Datum

21 augustus 2018

Documentnummer

GS: 4375948

PS: 4406256

Ten overvloede zij opgemerkt dat we niet verwachten dat het risico van €1,5 miljoen zich manifesteren zal, omdat we vermoeden dat de via de markt en langs andere kanalen aan te trekken gelden van de Stichting een veelvoud van de in onze berekeningen conservatief aangenomen €1 miljoen zal bedragen. Maar dat moet zich dus nog wel bewijzen.

9. We zijn voornemens u in het kader van de komende begrotingsbehandeling voor te stellen in de meerjarenbegroting voor de jaren 2020 t/m 2023 jaarlijks €500.000,- ter me beschikking stellen voor de uitwerking van het beleidsuitgangspunt m.b.t. het inzetten van iconen (waaronder Van Gogh) zoals verwoord in het beleidskader & uitvoeringsagenda vrijetijdseconomie 2013-2020 en dit aldus meenemen in de meerjarenraming die dit najaar aan u zal worden voorgelegd, waarbij een deel van dit bedrag bestemd wordt voor Van Gogh Brabant onder meer om de (organisatie achter de) vastgoedinvesteringen tot een succes te maken.

Onderbouwing:

Voor de jaren 2016 t/m 2019 is voor VGB €500.000,- ter beschikking gesteld. Dit om Van Gogh goed op de kaart te zetten. Diverse beleidsvelden hebben dit geld bijeengebracht, met een fors aandeel vanuit vrijetijdseconomie. Er is behoefte dit meer structureel vorm te geven vanuit vrije tijdseconomie. In 2013 is door GS en PS het Beleidskader Vrijetijdseconomie en de uitwerking daarvan vastgesteld middels het [Besluit 11/13 B - Beleidskader & Uitvoeringsagenda vrijetijdseconomie](#). Een belangrijk onderdeel in de strategie van VTE is een vraaggerichte marktwerking, die gericht is op meer bezoekers van verder weg die langer blijven en meer besteden. Grote thema's als Van Gogh en Design hebben een grote aantrekkingskracht op buitenlandse bezoekers.

In dit beleidskader wordt verwoord dat de inzet van iconen – Van Gogh en Design – onmisbaar zijn bij het positioneren van Brabant als aantrekkelijke regio en de ontwikkeling van internationaal aantrekkelijk bezoekbaar aanbod. De inzet van iconen helpt zo bij het profileren en vermarkten van Brabant.

Beleidsuitgangspunt is dat door het inzetten van iconen:

- er bijgedragen wordt aan een goed vestigingsklimaat, waarbij een goed recreatief/cultureel aanbod een onderscheidend factor is, voor expats en ook voor zakelijk bezoek.
- VTE een enabler is voor andere opgaves, waarvoor het een etalage kan zijn voor andere beleidsvelden en opgaven zoals Cultuur/Erfgoed, Natuur en Mobiliteit (cross-overs).

Datum

21 augustus 2018

Documentnummer

GS: 4375948

PS: 4406256

Het gaat dus om een integrale aanpak VTE, destijds afgestemd in PS, die meerjarig wederzijds afstemming en samenwerking vereist in de verdere uitwerking, zowel op strategisch, tactisch als operationeel niveau om de beoogde transitie en doelen te realiseren. De inzet van iconen om Brabant eenduidiger op de kaart te zetten is daarbij van groot belang.

De vastgestelde strategie VTE kenmerkt zich o.a. door:

- Verleiding door een beperkt aantal kernthema's/iconen, die de doelgroepen interessant vinden, en die passen bij ons DNA van Brabant. Al het Brabants erfgoed gerelateerd aan Van Gogh kan met recht gezien worden als een iconische verleider op wereldschaal waar een groeiend animo voor is;
- Inzet op de (inter-) nationale bezoeker: shortbreak. Want hier zit de groeiemarkt om een systeemshift in Brabant mogelijk te maken. Daarvan profiteert dan ook de Brabander zelf. Hoe groter het aanbod aan bezoek- en beleefbaar erfgoed van Van Gogh (en Design) hoe langer men hier in Brabant blijft en consumeert. Dit laat zich op termijn ook vertalen in een toename van banen en extra scholing t.b.v. deze banen.
- Aan "de achterkant" slim organiseren, zodat de bezoeker als hij hier eenmaal is ook andere dingen gaat doen, cultureel, natuur, shoppen, slapen, eten etc. Slimme ICT, productontwikkeling d.m.v. cross-overs, arrangementen etc. Van Gogh (en Design) als entree i.c. uithangbord voor Brabant.
- Communitybuilding (steeds meer ondernemers, onderwijs, overheden, andere organisaties haken aan op deze strategie, toegevoegde waarde voor iedereen);
- Slimme samenwerking met NBTC Holland Marketing (spreiding in ruimte en tijd: district Design, Van Gogh, WO2-Crossroads, We Are Food, etc.).

Het ontwikkelen van cross-overs tussen vrijetijdseconomie en andere beleidsopgaven van de provincie is een essentieel onderdeel van de strategie. Cross-overs dragen bij aan de versterking van het aanbod en maken het beter zichtbaar, waardoor meer bezoekers uit een groter herkomstgebied het weten te vinden. Tevens dragen cross-overs door hun etalagefunctie bij aan de doelen van de andere opgaven: meer bezoekers, meer pers aandacht en bekendheid, meer inkomsten, meer draagvlak en betere exposure en branding van Brabant. Aan de ontwikkeling van cross-overs dragen de provincie, steden, instellingen en bedrijfsleven met capaciteit en middelen bij. Naast cross-overs, die een tijdelijke investering vragen zijn er ook cross-overs, waarin meerdere jaren geïnvesteerd moet worden of die wellicht een structureel karakter moeten krijgen. Het gaat

hierbij om de iconen Van Gogh en Design die grote aantrekkingskracht hebben op mensen binnen en buiten Brabant en die onderdeel zijn van het beleid, waarmee de provincie ervoor kiest om Van Gogh en Design structureel deel te laten uitmaken van de strategie waarbij deze iconen worden benut om provinciale beleidsdoelstellingen te realiseren.

Hiervoor zal de komende periode €500.000 op jaarbasis noodzakelijk zijn.

Datum

21 augustus 2018

Documentnummer

GS: 4375948

PS: 4406256

Voor wat betreft Van Gogh blijft een centrale organisatie vereist voor marketing, fondsenwerving, educatie, onderzoek etc., die voor afstemming zorgdraagt van wat er in Brabant rond Van Gogh speelt om de kracht van een gezamenlijke aanpak volop te kunnen uitnutten. VGB blijft nodig om ook deze vastgoedinvestering over de volle linie tot een succes te maken. Van hun kant is de verwachting uitgesproken dat binnen een termijn van een paar jaar de provinciale subsidie substantieel verminderd kan worden dan wel helemaal geen beroep meer op provinciale subsidiëring zal worden gedaan (o.a. door fondsenwerving en verkoop van certificaten). Maar dit nieuwe systeem moet zich wel 'zetten', daarom blijft voorlopig nog ondersteuning nodig, maar in fors mindere mate dan tot en met volgend jaar het geval is. Jaarlijks zullen wij bezien welk deel van het budget van €500.000,- aan VGB ter beschikking zal worden gesteld.

Consequenties

Bij positieve besluitvorming door PS in het kader van de begrotingsbehandeling dit najaar:

- 1. De culturele erfenis van Vincent van Gogh in relatie tot direct aan hem gerelateerd Vastgoed wordt in Brabant beheerd, behouden en gedeeld met de wereld, nu en in de naaste en verre toekomst.*
- 2. De maatschappelijke en economische betekenis van Vincent van Gogh voor de provincie Noord-Brabant wordt vergroot. In het bijzonder krijgen de vrije tijdseconomie en Brabantbranding een impuls en draagt het project indirect bij aan de aantrekkelijkheid van Brabant als vestigingsplaats voor bedrijven en kenniswerkers.*
- 3. Aanschaf en museale uitbreiding van vastgoed in Nuenen komt als eerste aan de beurt.*

Toelichting: zie het voorafgaande.

Europese en internationale zaken

Er zal in dit project sprake zijn van geoorloofde staatssteun doordat we gebruik maken van de vrijstelling ten behoeve van steun voor erfgoed.

Communicatie

Om Van Gogh Brabant Vastgoed een succes te laten worden is bekendheid en zichtbaarheid een belangrijke vereiste, ook voor de toekomst. Van Gogh Brabant (VGB) gaat in de eerste plaats zelf aan de slag met het werven van

kopers van de certificaten. Zij gebruikt hiervoor de persconferentie op 24 augustus als begin van haar inspanningen. Met Visit Brabant wordt een plan opgesteld hoe zij bij kunnen dragen om, op de lange termijn, het verhaal van Van Gogh in Brabant uit te dragen en daarmee meer bezoekers te trekken.

Datum

21 augustus 2018

Documentnummer

GS: 4375948

PS: 4406256

Vervolg

Subsidiebeschikkingen zullen genomen worden afhankelijk van besluitvorming PS, zoals ook:

Aankoop en begin verbouwing Vincentre te Nuenen najaar 2018-begin 2019
Aankoop en verbouwingen van Van Gogh-monumenten in Zundert en Etten
idem.

Komende jaren eventueel vastgoedontwikkelingen elders in de provincie.

Bij belangrijke nieuwe ontwikkelingen zullen Provinciale Staten nader worden geïnformeerd, via de Meerjarenrapportage van het Ontwikkelbedrijf en eventueel aanvullend via separate berichtgeving.

Bijlagen

1. Doorkijk Van Gogh in Brabant
2. Investeringsprotocol leningen vastgoed Van Gogh Brabant
3. *Becoming Vincent. Van Gogh Monumenten vertellen het wordingsverhaal van een groot kunstenaar* – Inhoudelijke strategie, oktober 2017
4. *Vastgoedopgave Van Gogh Brabant - samenvatting. Kansen voor het Van Gogh-erfgoed, kansen voor Brabant*, maart 2018
5. *Projectplan Vastgoed Van Gogh Brabant*, maart 2018
6. Organogrammen met toelichting (o.a. systematiek certificaten)
7. *Vincent van Gogh, Brabander*, 28 november 2016

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Opdrachtgever: mevrouw P. Josseaud, 073-680 8995, pjosseaud@brabant.nl,
manager Ontwikkelbedrijf van cluster Projecten en Vastgoed.

Opdrachtnemer: de heer E.J.A.M. de Groot, (073) 680 82 45,
edgroot@brabant.nl, afdeling Integraal Project-Management van cluster
Projecten en Vastgoed.

Datum

21 augustus 2018

Documentnummer

GS: 4375948

PS: 4406256